

MASARYKOVA STŘEDNÍ ŠKOLA LETOVICE

FINANČNÍ GRAMOTNOST

KRISTÝNA MANOVÁ, LUDMILA ŠVANCAROVÁ, PAVEL TRNEČKA

MOŽNOSTI PŘÍJMŮ

Závislá činnost

Jejími výhodami jsou:

- Méně starostí, více pohody.
- Vyšší jistota příjmů, zaměstnanecké benefity.
- Bez ručení vlastním majetkem.

Jejími nevýhodami jsou

- Stálá a neměnná pracovní doba.
- Úplné rozhodování a dohled nadřízených.
- Menší možnosti ovlivnění výše svého příjmu.

Peníze na ruku?

Práce na černo je bohužel čím dál více populární. Její výhodou sice může být čistý příjem bez odvodů, ovšem samotný příjem je velmi nejistý, jelikož není ničím podložený (smlouva) a tato práce je mimo jiné i nezákonná!

Podnikání

Jeho výhodami jsou:

- Využití vlastní kreativity, rozvoj a seberealizace.
- Časová svoboda a flexibilita.
- Možnost vysokých příjmů.

Jeho nevýhodami jsou

- Neplacená dovolená.
- Vysoká míra odpovědnosti a nutnost tu být vždy pro zákazníky.
- Ručení vlastním majetkem.

Kapitálový majetek

Jeho výhodami jsou:

- Peníze dělají peníze, možnost vysokého zhodnocení.
- Státní příspěvky u některých z produktů.
- Možnost tvoření budoucí renty.

Jeho nevýhodami jsou

- Poplatky za investiční produkty.
- Riziko ztráty vloženého kapitálu.
- Kolísavost finančních trhů.

Ostatní příjmy

Jejich výhodami jsou:

- Bez zdanění do 50 000,- ročně (příležitostný příjem).
- Možnost dalšího stálého příjmu, či příjmu při studiu (dohody).
- Zvyšování hodnot nemovitostí, trvalý příjem (nájem).

Jeho nevýhodami jsou

- Nárazové a nestálé (příležitostný příjem).
- Nejistota práce, rychlá výpověď (dohody).
- Vysoké náklady na pořízení nemovitosti (nájem).

NÁKLADY NA VÝDĚLEČNOU ČINNOST

Závislá činnost

- Tyto náklady v závislé činnosti se týkají především dopravy, ošacení a odvodů.

Výhody

- Nižší náklady spojené s výkonem práce.
- Zaměstnanecké benefity, které zahrnují příspěvky na některé z nákladů.
- Ze zákona je zaměstnavatel povinen některé oděvy a pomůcky poskytovat.

Nevýhody

- Ne všichni zaměstnavatelé tyto benefity nabízí.
- Náklady na dopravu mohou být i velmi vysoké.

Podnikání

- Náklady v podnikání jsou velmi vysoké, jelikož si vše podnikatel musí financovat sám, od osobních nákladů na dopravu, až po nájem prostor, materiál či další poplatky.

Výhody

- S výhodnou investicí může přijít vysoký zisk.
- Stálé získávání zkušeností v oblasti finanční gramotnosti.
- Možnost různých dotačních programů.

Nevýhody

- Možnost vysoké ztráty.
- Občasná nutnost financovat náklady z osobních rezerv, určených k jiným účelům.

Kapitálový majetek

- U kapitálového majetku se setkáváme spíše s různými zprostředkovatelskými poplatky, které jsou pro nás spíše nevýhodou.
- Samotné poplatky občas dosahují vysoké částky, kdy při kolísavé situaci na trhu mohou převyšovat i naše zisky.

Ostatní příjmy

- U příležitostných příjmů záleží na konkrétním typu činnosti, kdy se občas blíží i podobnosti podnikání.
- U pracovních dohod velmi obdobné jako zaměstnání, výhoda: náklady jsou opravdu nízké, nevýhoda: častá absence zaměstnaneckých benefitů.
- U příjmů z pronájmů jsou nejvyšší náklady na údržbu při střídání nájemců, či zanechané dluhy (při nesprávném ošetření tohoto rizika), což pro nás může být častou nevýhodou.

ODVODY A DANĚNÍ

Závislá činnost

- Odvody pojistného případě zaměstnanců činní každý měsíc 7,1 % na sociální a 4,5 % na zdravotní pojištění z hrubé mzdy.
- Daň ze příjmů ze závislé činnosti činní 15%, kdy zaměstnanec tuto částku odvádí z hrubé mzdy zálohově.

Výhody

- Velkou část pojistného odvádí zaměstnavatel
- Možnost využití slev na dani při podepsání prohlášení, odčitatelné položky při zúčtování
- V případě nemocenské hradí prvních 14 dní zaměstnavatel

Nevýhody

- Platba pojistného z úhrnu hrubých mezd může být i vyšší, než u podnikatelů
- Menší přehled a možnost ovlivnění odvodů
- Progresivní zdanění

Podnikání

- Odvody pojistného v případě podnikatelů činní 29,2% na sociální pojištění+2,7% nepovinných na nemocenské pojištění a na zdravotní 13,5% z vyměřovacího základu podnikatele
- Daň ze příjmů z podnikání činní 15%, z celkového ročního zisku.

Výhody

- Vyměřovací základ velmi snižuje samotný odvod pojistného
- Možnost využití slev na dani, odčitatelné položky při daňovém přiznání
- Větší kontrola a přehled, možnost ovlivnění výše odvodů

Nevýhody

- Nutnost přesného vedení daňové evidence a účetnictví,
- Dodržení přesných termínů přiznání, přehled
- Progresivní zdanění
- Rizika nemoci a úrazu je nutné pojistit zvlášť, pokud toto neučiníme, jsme "doma zadarmo"

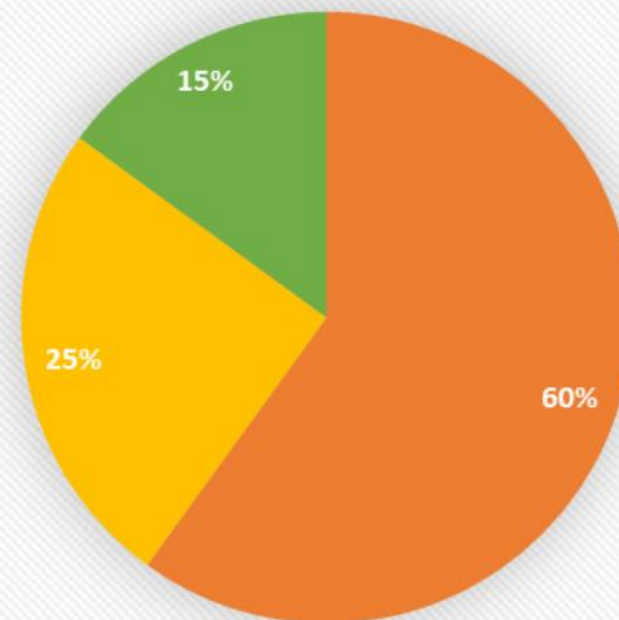
U předešlých příjmů je systém nastaven velmi obdobně s daní 15% ze zisku, což je po většinu času spíše nevýhodou, výjimku tvoří dohody, které fungují obdobně, jako závislá činnost. výhodou tu je, že při nepřesažení částky příjmu nemusíme odvádět pojistné (záleží na typu dohody) a u příležitostných příjmů je velkou výhodou nezdanění pod částku 50 000 Kč.

ČISTÝ PŘÍJEM VS. VÝDAJE

Výdaje domácností z konkrétních čistých příjmu lze určit jen těžce. Závisí tu především na faktorech finanční gramotnosti domácnosti, oblasti bydliště, nebo na vnímání zbytností a nezbytností domácností.

Graf vpravo ukazuje průměrné rozdělení příjmů domácností v naší anketě.

Zbytné vs. nezbytné výdaje

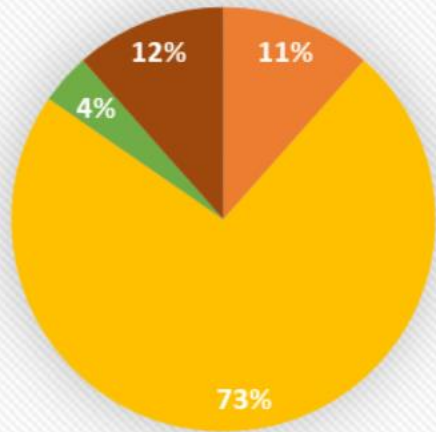

■ Nezbytné výdaje ■ Zbytné výdaje ■ finanční rezerva

ANKETA MEZI RODIČI

Do naší ankety se celkem zapojilo více než 30 rodičů našich spolužáků, kteří mají následující hlavní příjmy značené v grafu.

Příjmy rodičů

OSVČ Zaměstnanci Nepracující Důchodci

NEJČASTĚJŠÍ VÝHODY A NEVÝHODY PŘÍJMŮ Z ANKETY

Výhody: jistota příjmů, dobrý kolektiv, občasně i flexibilní pracovní doba, práce je baví.

Nevýhody: možnost propuštění, směnný provoz a stálá pracovní doba, stereotypní práce, občas i vysoká odpovědnost.

RODINA STŘÍBRNÝCH

01

PRVNÍ KROKY

- Čisté příjmy rodiny Stříbrných činí v čistém celkem 60 190,- a to tak, že Martin Stříbrný má čistou mzdu 35 600,- a jeho žena Jana 24 590,-.
- S výdaji rodiny v částce 46 000,- je prakticky nemožné na rentu spořit, jelikož musíme počítat s rostoucími výdaji, spojenými s dospíváním dítěte, či spořením finančního polštáře, který by měl činit minimálně 3 násobek jejich příjmů.
- Martin i Jana proto začínají pracovat ve vedleším poměru (security) a vedlejší činnost OSVČ (účetní), kdy jim volné prostředky vzrostou zhruba na 25 500,-.
- Tyto prostředky rozdělují do finančního polštáře, různých podílových fondů (umělá inteligence, technologie), nebo spoříme dceři pomocí penzijního připojištění tak, abychom diverzifikovali rizika.

02

INVESTIČNÍ BYT

- Při vkládání diverzifikované částky 20 000,- po dobu 15 let do podílových fondů s 6% zhodnocením dostáváme částku okolo 3 816 000,-.
- Z investic a části finančního polštáře pořizujeme investiční byt 2+1 v hodnotě 4 000 000,-.
- Vzniká nám tím nový příjem 14 000,- za pronájem a zároveň nám klesají výdaje, díky odstěhování naší dcery Elišky
- Martin si plní svůj sen studia na vysoké škole (obor kriminalistika), což mu zajistí příležitostný příjem v důchodu (různé přednášky).
- Své studium financuje částečně z finančního polštáře a zisku z nájmu. Tím, že jsme spořili každý měsíc zhruba 4 500,- s 3% zhodnocením do finančního polštáře by nám mohlo zbýt okolo 300 000,-, kdy počítáme i s možnými nečekanými výdaji uplynulých let.

RODINA STŘÍBRNÝCH

03

TVOŘENÍ RENTY

- *Martin Stříbrný dostudoval a končí s prací u policie, dostává výsluhu v hodnotě zhruba 20 000,- a další příjem z podnikání v oblasti mimoškolní výchovy a vzdělávání, průměrně 5 000,- měsíčně.*
- *Jana Stříbrná stále pracuje jako účetní s příjmem 24 590,- a vedlejší činnost OSVČ (účetní) s příjmem 5 000,-.*
- *Další příjmy z nájmu 14 000,-.*
- *Klesají nám celkové náklady tak, že máme 29 000,- volných prostředků.*
- *Investujeme do penzijního připojištění, oba dva 3 000,- měsíčně.*
- *20 000,- nadále diverzifikujeme do podílových fondů (umělá inteligence, technologie).*
- *3 000,- opět vkládáme do rezerv.*

04

DŮCHOD

- *Oba manželé odchází v 65 letech do důchodu, který činí dohromady zhruba 35 000,- měsíčně.*
- *V penzijním připojištění mají oba dohromady naspořenou částku 2 146 000,-.*
- *V podílových fondech se zhodnocením 4% ročně (diverzifikujeme do vyvážených fondů, už není třeba maximalizace výnosu, ale větší jistota) po 15 letech spoření máme 3 744 000,-.*
- *Oba manželé se drží stále populárnějšího trendu práce v důchodu, takže oba mají ze své činnosti příjmy zhruba v částce 10 000,- a také další příjmy z pronájmů v částce 14 000,- měsíčně.*
- *Pobírají rentu z investičních produktů v částce 20 000,-, která jim vystačí téměř do devadesátky. S ohledem na momentální průměrný věk dožití, by šla pobíraná renta měsíčně zvýšit.*
- *Prostředky z jejich stálé práce vkládáme především do fondu radosti, aby měli krásně prožitý důchod.*

ZÁVĚREČNÉ OTÁZKY A ODPOVĚDI

01

JAKOU MĚSÍČÍ SUMU BY SI MĚLI ODKLÁDAT, ABY DOSÁHLI RENTY?

V naší případové studii jsme se z několika důvodů rozhodli pro vysokou částku, jelikož jsem si na celkovou rentu nespořili celoživotně a chtěli jsme dokázat i její zvýšení v podobě příjmu z nájmu. V případě řešení pouhé 20 000,- renty by stačila částka okolo 8 000-9 000,- měsíčně, diverzifikovaná do různých investičních produktů.

02

JAK BY MĚLA VYPADAT ALOKACE PRAVIDELNĚ ODKLÁDANÉ SUMY?

V naší případové studii jsme se rozhodli využít hned několika produktů a to především podílových fondů a penzijního připojištění. U podílových fondů jsme se zaměřili především na diverzifikaci rizika, takže jsme volili více druhů fondů se zaměřením na umělou inteligenci a technologie, které jsou velmi ziskové a mají potencionální budoucnost. U penzijního připojištění jsme naopak zhodnotili výhodu státního a zaměstnavatelského příspěvku.

03

JAKÉ DALŠÍ PŘÍJMY BY MOHLI RODINĚ POMOCI?

Jelikož s velkými výdaji rodiny do budoucna prakticky nebylo možné rentu vytvořit, sami jsme zařadili práci na dohodu a vedlejší podnikatelskou činnost. Následně jsme pokračovali s pořízením investičního bytu, který nám přidal další příjem, který jsme nadále investovali. V případě dalších možností by rozhodně stálo o zamyšlení nad více ziskovými, ale rizikovějšími investicemi (akcie), pořízení dalších investičních nemovitosti, nebo pozemků, které mohou mít do budoucna vysokou hodnotu (lithium-Cínovec).

04

JAK VYSOKOU REZERVU BY MĚLA RODINA NA SVÉM ÚČTU DRŽET?

Finanční rezerva, neboli polštář pro nečekané výdaje by měl činit minimálně tři násobek příjmů rodiny. V našem případě jsou oba z rodičů v části života podnikateli. Z důvodu možných ztrát a rizik podnikání je proto důležité tuto částku minimálně o polovinu navýšit. Pro uložení této částky bychom volili spořicí účet, kvůli vysoké likviditě a menším zhodnocením, které nás alespoň trochu ochrání před neblahými dopady inflace.

ZÁVĚREM

Rádi bychom zdůraznili, že celkový případ je velmi individuální a záleží především na gramotnosti konkrétních jedinců. V celé případové studii jsme se řídili možnostmi, které jsou pro tento typ z našeho pohledu nejvýhodnější, ovšem možností řešení je celá řada.

DĚKUJEME ZA POZORNOST